

Pædagogiske Psykologers Forening
Stockholmsgade 27
2100 København Ø

Pædagogisk Psykologisk Sektion
Dansk Psykolog Forening
Telefon 35 26 99 55 - Fax 35 26 97 37

Den 15. marts 2006

Folketinget
Att. Uddannelsesudvalget
Christiansborg
1240 København K

Resolution om forslag til ny folkeskolelov

Pædagogiske Psykologers Landsforening har på sin generalforsamling tirsdag den 14. marts på Hotel Nyborg Strand vedtaget vedlagte resolution.

Som baggrundsmateriale vedlægges afsnittet fra den mundtlige beretning, der motiverede fremlæggelsen samt lederen fra medlemsbladet i februar 2006.

Yderligere oplysninger hos formand Bjarne Nielsen
e-mail: bn@jpkom.dk
tlf. 47520272 (privat)
47567036 (arbejde)
29451176 (mobil)

Med venlig hilsen

Bjarne Nielsen
Bjarne Nielsen
formand

Resolution om Ændringer i Folkeskoleloven

Pædagogiske Psykologers Forening forsamlet til generalforsamling den tirsdag 14.marts 2006 på Hotel Nyborg Strand udtaler følgende om de foreslåede ændringer af folkeskoleloven:

Vi hilser det velkomment, at der ønskes en styrkelse af skriftligheden i folkeskolen og, at kommunerne får skærpet sin tilsynsforpligtelse – bl.a. for at sætte fokus på, hvorledes den negative sociale arv kan brydes.

Selv om vi er enige i at styrke fagligheden i folkeskolen, er vi bekymret for det samlede indtryk af ændringsforslagene og effekten af dette for elever med særlige behov.

Den megen fokus i debatten om faglighed, nationale tests og øget kontrol kombineret med en mangelfuld inddragelse af lærerne og andre faglige aktører i folkeskolen vil uvægerligt skade engagement og interesse for at arbejde med børn med særlige behov.

Denne situation vil modarbejde ønsket om at fokusere på den negative sociale arv.

De udpegede fokusområder fra folkeskoleforliget vil desuden risikere at bortlede interessen fra de centrale hovedområder, der kan medføre reel ændring i folkeskolen – nemlig en markant forbedret grunduddannelse og systematisk efteruddannelse af lærerne, kvalificerede skoleledere og forvaltningsledere samt betydelig opprioritering af pædagogisk forskning i folkeskolens forhold.

Vi finder, at der er to hovedområder i folkeskolen, der vil dominere de kommende år, og hvor PPR bør kunne medvirke med sin faglighed – nemlig arbejdet med at kvalificere folkeskolens læseundervisning samt professionalisering af arbejdet med problemadfærd i skolen.

For at kunne medvirke kvalificeret til dette må vi efterlyse centrale krav til at sikre, at de enkelte kommuner udvikler PPR-rådgivninger, der kan arbejde fagligt kvalificeret med disse fagområder – herunder de nye kommunale opgaver fra den vidtgående specialundervisning.

Bjarne Nielsen
formand

Mundtlig beretning

For Pædagogiske Psykologers Forenings generalforsamling på Hotel Nyborg Strand
Tirsdag den 14.marts 2006

Ny folkeskolelov

Så vil jeg vende mig til et af de allermest aktuelle emner i dag, nemlig forliget om ændringer af folkeskoleloven.

Folkeskolen er PPRs største og vigtigste arbejdsplads. Det er her, at alle vore skal-opgaver er. Derfor er det vigtigt, at vi interesserer os nøje for udviklingen her. Det gælder også de tiltag, der er for tiden til at foretage ændringer. Der er her i januar indgået et forlig mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet om en række ændringer af gældende folkeskolelov.

Den offentlige debat om disse emner har jo stået noget i skyggen af Mohammedsagen. Alligevel kan vi ikke være i tvivl om, at der i en række kredse er stor utilfredshed og uenighed med de konkrete aftalepunkter. Det gælder såvel de øvrige partier i folketinget som Danmarks Lærerforening. Sidstnævnte har sat mange kræfter ind på at stille spørgsmålstegn ved en række forhold i den indgåede aftale.

Jeg finder, at det er vigtigt, at vores forening tilkendegiver sine synspunkter i denne debat. Hvis man læser den mundtlige beretning fra generalforsamlingen sidste år – den er gengivet i PPF-Nyt nr. 2 2005 – vil man kunne læse vore kommentarer til den OECD-undersøgelse, der jo har lagt op til disse konkrete ændringsforslag af folkeskoleloven. Her blev der lagt op til nationale obligatoriske tests, udarbejdelse af landsgennemsnit og skærpet kommunalt tilsyn med folkeskolen.

Vi konkluderede bl.a. her, at den stigende centralisering og styring af folkeskolen – vurderet ud fra erfaringer fra udviklingsarbejder de seneste 20 år – bl.a. hænger sammen med, at folkeskolen ikke i tilstrækkeligt omfang selv har formået at sætte dagsordenen for den nødvendige udvikling i folkeskolen.

Der er selvfølgelig mange andre elementer, der indgår i den voldsomme politiske interesse for folkeskolen. Næst efter udlændingedebatten er folkeskolen tilsyneladende det emne, der har størst politisk opmærksomhed. Det medfører desværre, at kortsigtede politiske motiver bliver styrende for mange partiers synspunkter.

Og det er jo det egentlige fatale ved situationen. Folkeskolen er vores samfund eneste og vigtigste fælles dannelsesinstitution. Det må og skal være samfundets langsigtede behov og mål, der skal præge debat og beslutninger om folkeskolen.

Der er nok ingen tvivl om, at forligspartierne også er enige i dette, og de vil givetvis hævde, at det netop er disse hensyn, der ligger bag deres ønske om ændringer.

Det kan også være svært at tilbagevise ved blot at læse formuleringerne fra de konkrete 6 ændringsforslag.

Lad os kort omtale og vurdere dem:

1. Flere timer i dansk og historie. Det kan være svært at være imod dette. Til nød kan man tvivle på effekten – medmindre der besluttes mere øremærket anvendelse af timerne.
2. Hver elev skal have en elevplan. Her skal oplyses om resultater fra den løbende evaluering og den besluttede opfølgning herpå. Elevplanen skal være skriftlig og bl.a. anvendes til dialog med forældrene.
 Det kan være svært at argumentere fagligt imod krav om elevplan. Løbende evaluering har været et lovkrav siden 1993.
 Vi ved, at mange lærere arbejder seriøst med dette med stor succes. Elevplanen er jo også et fortrinligt værktøj i dialogen mellem lærere og ved lærerskift og elevflytning.
 Når der alligevel har været så stor modstand blandt nogle lærere, kan det vel bl.a. skyldes, at skriftlighed i folkeskolen ikke er velset og udbygget hos alle lærere. Det kender vi jo fra specialundervisningen, hvor det er meget forskelligt, hvor almindeligt og udbygget arbejdet med pædagogiske journaler er.
 Vi må have det synspunkt, at skriftlighed er fagligt nødvendigt i folkeskolens arbejde, der jo bygger på omfattende samarbejde mellem mange parter.
 Det er også gennem skriftlighed, at man tvinges til at overveje sine vurderinger og formulere dem i en form, der kan danne grundlag for kommunikation.
3. Der skal være nationale tests og udarbejdes en national præstationsprofil. Der skal udarbejdes nationale tests i udvalgte fag og på bestemte klassetrin – såkaldt adaptive tests – der skal kunne bruges fremadrettet som pædagogiske værktøj af den enkelte lærer.
 Resultaterne fra disse tests skal indgå i en national præstationsprofil, som den enkelte kommune, skole og klasse skal sammenligne sig med. Den nationale profil er offentlig tilgængelig, mens alle øvrige testresultater er fortrolige og ikke omfattet af ret om aktindsigt. Kommunalbestyrelsen har dog adgang til de konkrete prøveresultater som led i kommunens tilsynsopgave, som vi kommer ind på om lidt.

Hvad skal vi mene om det?

Ja, først må vi jo sige, at vi taler om nogle nye testformer, som ikke eksisterer. To konsortier skal nu til at konkurrere om at få opgaven, og testene skal kunne begynde at anvendes fra august 2007. Det må være et åbent spørgsmål, om det kan lade sig gøre at udvikle test på så kort tid, der angiveligt skulle have nogle væsentlige egenskaber, som de eksisterende tests ikke har.

Nogen gange får man i debatten indtryk af, at den megen interesse om tests bygger på en antagelse af, at folkeskolens lærere – herunder PPR – ikke ved, hvilke elever, der har brug for særlig hjælp. Selvfølgelig ved vi det. Vi har eksempelvis lavet læseprøver siden midten af 1970'erne på snart sagt alle skoler her i landet. Det interessante og vigtige er jo, hvordan man tager fat efterfølgende på at hjælpe disse elever.

Vi vil altid være positive over for forbedring og udvikling af tests, men vi må klart fremhæve, at vejen til at forbedre indsatsen over for børn med særlige behov går uomgængeligt gennem kvalificering af lærerne gennem grunduddannelse og efteruddannelse.

Vi kan frygte, at den store opmærksomhed omkring tests dels vil forstærke interessen for, hvad disse tests viser og dels forsinke den nødvendige udvikling af læremes grunduddannelse, relevant og nødvendig efteruddannelse samt igangsættelse af relevant og nødvendig forskning på folkeskoleområdet.

Etablering af landsnormer vil vi følge nøje. Der tales om at korrigere for elevernes sociale baggrund. Vi vil nøje se på, hvorvidt dette kan ske på et fagligt forsvarligt grundlag. Under alle omstændigheder lægges der jo op til en konkurrencesituation mellem kommuner og skoler indbyrdes. Vi kan være bekymrede for, at dette vil kunne give ret uønskede og uhensigtsmæssige konsekvenser for en række skoler og bl.a. resultere i øget vækst for privatskoler.

4. Det kommunale ansvar skal præciseres. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en årlig kvalitetsrapport – og herunder vurderes skolernes faglige niveau, bl.a. i forhold til resultaterne fra de obligatoriske nationale tests. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en særlig handlingsplan for skoler, hvor det faglige niveau er for ringe. Disse planer skal offentliggøres på internettet – bortset fra resultaterne fra de obligatoriske tests. Undervisningsministeren kan gribe ind i forhold til vedvarende dårlig kvalitet på en given skole.

Generelt må vi være enige i behovet for at styrke det kommunale tilsyn med de enkelte skoler i kommunen. Vi finder det væsentligt, at der er et klart kommunalt skolevæsen, således, at folkeskolen her i landet ikke består af 1600 ret forskellige skoler, der i vid udstrækning selv afgør, hvad de lægger vægt på. Og hvor ingen afkræver dokumentation for indsatsen.

Samtidig må vi sige, at det mange steder nødvendiggør en betydelig faglig styrkelse af den kommunale ledelse på skoleområdet. Også dette vil vi hilse velkomment. I bemærkningerne til lovforslaget står udtrykkeligt, at kommunalbestyrelsen skal behandle disse sager på møder – og ikke kan klare sig med delegation til chefer eller fagudvalg.

I virkeligheden er det temmelig tydeligt, at staten med dette punkt – og også de øvrige ændringer af folkeskoleloven - signalerer voldsom utilfredshed med den svage kommunale ledelse af folkeskolen.

Det er min vurdering, at dette bliver sidste chance for kommunerne til at beholde denne opgave. Der er sat så megen politisk prestige ind på, at der skal ske konkrete ændringer i skolen – at såfremt det ikke kan godtgøres om nogle år – ja så vil næste skridt være en statslig overtagelse af folkeskolen.

5. Der oprettes et uafhængigt råd for evaluering og kvalitetsudvikling af folkeskolen. Dette råd skal bl.a. følge udviklingen af folkeskolens faglige niveau og skolens evne til at nedbryde den negative sociale arv. Opgaverne her har en naturlig sammenhæng med de øvrige lovændringer, som vi har været inde på, og dette råd bliver derved en naturlig del af den stigende statslige styring af folkeskolen. Dette behøver ikke i sig selv at være negativt, når målet er en folkeskole for hele landet med klare kvalitetskrav til alle skoler og skolevæsener.
6. Formålsparagraffen ændres. Jeg har gemt dette punkt til sidst. I bemærkningerne til lovforslaget er ændringerne motiveret med, at der ønskes en tydeliggørelse af, at formålet er at give eleverne kundskaber og færdigheder og bl.a. forberede eleverne til videre uddannelse. Læst isoleret ser formålsparagraffen jo ud til fortsat at rumme den brede undervisnings-

og dannelsesopgave, som folkeskolen har haft siden 1975.

Alle de vigtige og brede udviklingsopgaver for eleverne er fortsat nævnt – den alsidige udvikling, udvikle fantasi, selvtillid og lyst til at lære mere. Den alsidige udvikling betyder stadig alle sider af elevernes udvikling, d.v.s. den åndelige, intellektuelle, musiske, fysiske og sociale udvikling.

Skolen skal fortsat være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

+

Men når man sammenligner denne udformning af formålsparagraffen med den gældende fra 1993 – eller den fra 1975 – ja så er signaleffekten af den nye formulering en klar styrkelse af området kundskaber og færdigheder. Dette bestyrkes af den varslede ændring i forhold til børnehaveklassen og obligatoriske dansktimer her.

Det er denne signaleffekt, der kan bekymre – sammenholdt med den store interesse for tests og kontrol.

Det er også denne bekymring, som vi har givet udtryk for i lederen i sidste nummer af PPF-Nyt.

Konkluderende kan vi sige, at det ikke så meget er de enkelte delelementer i folkeskoleforliget i sig selv, der kan bekymre. Nogle må vi endda hilse særdeles velkommen. Men vi er alligevel bekymrede om hele sagen og den signaleffekt, som den megen fokusering på faglighed bringer med.

Jeg kender ingen, der er imod styrket faglighed i folkeskolen. Men hvordan udvikler vi det uden at miste de kvaliteter som dansk folkeskole er kendt for?

Og som efterlyses fra de dele af erhvervslivet, der erkender, at vi lever i et globalt samfund, og hvor det danske samfund er fuldstændigt afhængig af, at folkeskolen konstant leverer unge, der kan samarbejde og tænke kreativt og kritisk.

Vi er også bekymret over, hvorledes samarbejdssituationen er mellem staten – repræsenteret ved forligspartierne – og hovedaktørerne i folkeskolen – nemlig lærerne.

Hvad kommer disse ændringer til at betyde for skolens og lærernes engagement i arbejdet med elever med særlige behov?

Hvad kommer forældrenes skærpede interesse for testresultater til at betyde for tolerance og accept af elever med særlige behov? Disse elever vil ofte kunne opleves som værende besværlige og måske true andre elevers præstationer og udvikling.

Og vi er ikke mindst bekymrede for, at der kommer alt for lidt fokus på de tiltag, der er nødvendige for at sikre den udvikling af folkeskolen, som vi vel egentligt alle ønsker. Vi har nævnt lærernes grunduddannelse og efteruddannelse og vi har nævnt den store mangel på relevant pædagogisk forskning om såvel grundlæggende som mere konkrete forhold i folkeskolen.

Det vil også være særdeles relevant at sætte fokus på kvalificering af skolelederne og kommunernes skolechefer.

På vores eget område vil vi efterlyse mere centrale regler, der kan sikre en minimumskvalitet for kommunernes PPR-virksomhed.

Med baggrund i denne omtale af folkeskoleforliget vil vi fra bestyrelsens side stille forslag om, at vi på generalforsamlingen her vedtager en fælles udtalelse til eksterne parter – presse og andre centrale instanser. Det er ikke så tit, at vi gør det. Det hænger ikke mindst sammen

med, at det jo er vores lod at argumentere mere fagligt nuanceret, end det er muligt i en kort resolution.

Vi kan jo f.eks. ikke udtale os for eller imod de aktuelle forslag til ændringer af folkeskoleloven. Nu har vi allerede brugt mange ord på at nuancere vores opfattelse. Derfor må man i en resolution nøjes med at udpege nogle få centrale synspunkter. Men vi kan jo medsende i bilag denne del af beretningen samt lederen fra PPF-Nyt.

Når man laver en resolution er det jo et forsøg på at påvirke. Overfladiske postulater vil have den stik modsatte virkning, og det vil skade tilliden til vore synspunkter og dermed hele vores stand.

Vi har forsøgt at formulere resolutionen i form, så vi har sikkerhed for, at den vil kunne blive bragt i et læserbrev i tidsskriftet Folkeskolen.

Leder

Ny folkeskolelov

Der er indgået et bredt politisk forlig om væsentlige ændringer i folkeskoleloven til ikrafttræden den 1. august 2008.

Formålsparagraffen ændres, så det tydeliggøres at "kundskaber og færdigheder" bliver et overordnet mål i forbindelse med at forberede eleverne til videre uddannelse.

Lærerne skal udarbejde skriftlige elevplaner til forældrene. Der skal udarbejde en national præstationsprofil på basis af de kommende obligatoriske landstests. De enkelte kommuner skal udarbejde en årlig kvalitetsrapport med status for kommunens skoler. Såfremt det faglige niveau ikke er tilstrækkeligt på konkrete skoler, skal kommunen udarbejde en handlingsplan for at genoprette kvaliteten på den pågældende skole.

Et nyt Råd for Evaluering og Kvalitetsudvikling af Folkeskolen skal bl.a. følge og vurdere folkeskolens faglige niveau og evne til at nedbryde elevers negative sociale arv.

Der må siges at blive lagt et gevaldigt pres på alle folkeskolens aktører – til lærer til leder, til PPR og til den kommunale ledelse.

I forvejen var der ganske meget pres og fokus på i forbindelse med en række væsentlige områder – læsning, problemadfærd og folkeskolens rummelighed i det hele taget.

PPR og folkeskolens specialundervisning er temmelig meget i fokus med krav og forventninger om omstilling og mere effektivitet for de samme ressourcer.

Hertil kommer, at inden udgangen af 2006 skal alle kommuner – i henhold til lov om social service – have besluttet en sammenhængende børnepolitik. Her skal i konkrete og præcise vendinger med kvalitetsstandarder beskrives sammenhængen mellem kommunens indsats på det specielle område og det almindelige område (skoler og daginstitutioner). Her skal i særlig grad beskrives indsatsen på det forebyggende område, og hvorledes der arbejdes med rummelighed i daginstitutioner og skoler.

Den fortsat stigende statslige styring af skoler og daginstitutioner kan på mange måder være befriende efter de mange år med decentralisering, hvor de enkelte kommuner og skoler/daginstitutioner i meget vid udstrækning har kunnet leve deres eget liv uden at skulle tage hensyn til fælles samfundskrav i det daglige arbejde.

Det må være en opgave for os på PPR at søge at udnytte de positive aspekter af denne centralisering.

Det bekymrende er den ret énsidige fokusering på målbar effektivitet. Hvad kommer det til at betyde for folkeskolens og vore dagtilbuds daglige praksis i en fortsat økonomisk stram tid?

Der vil være en betydelig risiko for, at udviklingen med gradvis reduceret tolerance over for børn, der er anderledes, vil fortsætte i forstærket form med nedprioritering af besværlige og dyre elever. Det vil kunne medføre øget pres på PPR med krav om at skabe legitim adgang til at fjerne disse elever - alternativt at skaffe øgede ressourcer.

Det er jo paradoksalt, at lovgiverne ikke er i stand til at gennemskue, at de bastante krav om vægt på øget faglighed vil kunne være i modstrid med de samme lovgiveres krav om rummelighed og tolerance og nedbrydning af den negative sociale arv.

Hertil kommer, hvorledes dette pres vil virke over for de lærere, der vil føle en konstant kontrol fra alle sider – forældre, skoleledere, kommunale ledelse m.fl.

Hvordan vil det påvirke den møjsommelige kamp for at udvikle de enkelte læreres engagement og faglige glæde og stolthed over arbejdet?

Igen vil det være eleverne og i særlig grad eleverne med særlige behov, der vil være mest udsat for et forringet udbytte af skolegangen.

Vi må på PPR nøje have opmærksomhed på den kommende tids udvikling.

PPR må blande sig direkte i den lokale debat om formulering af en børnepolitik, og hvad det betyder i praksis.

Vi må i forhold til alle niveauer i kommunen sikre, at der er faglig viden om de mange komplicerede sammenhænge, der gør sig gældende i forbindelse med at opprioritere arbejdet med hensyntagen til alle børn i skole og dagtilbud.

I denne sammenhæng vil der være behov for på passende tidspunkter at udarbejde faglige analyser til debat på de relevante niveauer – og til tider til anvendelse i relation til den lokale presse.

Det samme vil der være behov for på landsplan, og vi vil efter bedste evne søge at medvirke til at sikre dette.

Vi har i den offentlige debat – og også i gældende specialundervisningsvejledning – fået meget klare forventninger til, at vi skal bruge vores faglige ekspertise maksimalt til at medvirke til at sætte fokus på de mange sammenhænge, der måtte være på den enkelte skole, der kan udvikle rummelighed.

Det er uomtvisteligt en væsentlig opgave for os at opprioritere.

I stigende grad må vi nu være opmærksomme på, at vore analyser over forhold, der henholdsvis hæmmer og fremmer rummelighed, nu også må omfatte krav og forventninger fra de centrale myndigheder som f.eks. de kommende stramninger i folkeskolelovgivningen.

Februar 2006

Bjarne Nielsen